PFF262

8. आधुनिकयुगस्य आविष्काराः

1. शीतलकं यन्त्रम्

अधुना विज्ञानेन अति उन्नतिः भूता । तेषु शीतलकं यन्त्रं प्रथममस्ति। जनाः अस्य महतीं आवश्यकतां प्रतिगृहम् अनुभवन्ति । ग्रीष्मकाले च अस्य महती उपयोगिता परिलक्ष्यते।

शीतलकयन्त्रम्

2. सङ्गणकयन्त्रम्

अस्मिन् युगे संगणकयन्त्रस्य उपयोगः सर्वेषु क्षेत्रेषु दृश्यते । अनेन यन्त्रेण क्रान्तिकारिपरिवर्तनम् अभवत् । अद्य शिक्षाक्षेत्रे अस्य महती आवश्यकता वर्तते । देशविदेशानां समाचारम् इन्टरनेट माध्यमेन प्रेषयितुं समर्थः अयं सङ्गणकः। अधुना सङ्गणकस्य उपयोगिता वर्तते ।

सङ्गणकयन्त्रम्

3. वायुयानम्

एतद् वायुयानम् अस्ति । वायुयानं शीघ्रगामि भवति । अति द्रुतगत्याः गगने उड्डयति । जनाः अनेन वायुयानेन दूरस्थानपर्यन्तं शीघ्रं गन्तुं शक्नुवन्ति ।

वायुयानम्

4. दूरदर्शनम्

सम्पर्कसाधनेषु दूरदर्शनम् अत्याधुनिकसाधनम् अस्ति । प्रतिदिनं वयं नूतनसमाचारं प्राप्नुमः । विविधविषयाणां सूचनां दूरदर्शनं सूचयति यथा - क्रीड़ा-शिक्षा-विज्ञान-कृषि-व्यवसायादीनां विषयाणां समाचारः शीघ्रमेव जनैः प्राप्तुं शक्यते ।

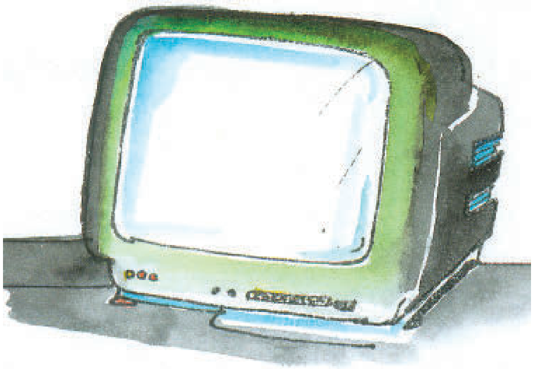

दूरदर्शनम्

5. रेडियो यन्त्रम्

रेडियो यन्त्रेण विविध समाचाराः भाषणानि गीतानि च श्रूयन्ते । अस्माभिः अनेन यन्त्रेण अनेके शैक्षिककार्यक्रमाः वैज्ञानिकप्रयोगाः च ज्ञायन्ते ।

रेडियो यन्त्रम्

7. चलितदूरभाषयन्त्रम्

एतद् आधुनिकं -चलित - दूरभाष-यन्त्रम् (मोबाईल) येन माध्यमेन कस्मिंश्चिदपि स्थाने विद्यमानाः जनाः स्वमित्रैः सह वार्तालापं कर्तुं शक्नुवन्ति । अस्य यन्त्रस्य ध्वनिः अतिमधुरा प्रतीयते । (जनाः) एतद् यन्त्रं कोटरिकायां स्थापयन्ति । कोटरिकारतः बहि निःसार्य कर्णस्थले आनीय जनैः स्वजनेन, स्वमित्रेण, स्वबन्धुना सह वार्तालापः क्रियते । अस्य यन्त्रस्य उपयोगिता अधुना सर्वेषु क्षेत्रेषु अनवरतं भवति ।

चलित दूरभाष यन्त्रम्

वयं अनेन यन्त्रमाध्यमेन लिखित-संदेशं-अभिनन्दन पत्रं च प्रेषयितुं शक्नुमः । बालक-बालिकाश्च क्रीडन्तः आनन्दमनुभवन्ति । एतद् यन्त्रम् इन्टरनेटमाध्यमेन अभिनन्दनपत्रं, शोकपत्रं, संदेशपत्रं अन्यंमहत्वपूर्ण समाचारं प्रेषयितुं समर्थम् । अधुना अस्य यन्त्रस्य अति उपयोगितास्ति । अतः एतद् यन्त्रंलोकप्रियम् अस्ति ।

शब्दार्थाः

अधुना	-	आजकल
प्रतिगृहम्	-	घर-घर में ।
अनुभवन्ति	-	अनुभव करते हैं ।
सङ्गणकयन्त्रम्	-	कम्प्यूटर यन्त्र ।
देशविदेशानाम्	-	देश विदेशों का ।
प्रेषयितुम्	-	भेजने के लिये ।
वायुयानम्	-	हवाई जहाज ।
गगने	-	आकाश में ।
उड्डयति	-	उड़ता है ।
शक्नुवन्ति	-	समर्थ होते हैं ।
प्राप्नुमः	-	प्राप्त करते हैं ।
सूचयति	-	सूचित करता है ।
ज्ञायन्ते	-	ज्ञात होते हैं ।
चलितदूरभाषयंत्रम्	-	चलित टेलीफोन (मोबाईल)
कोटरिका	-	जेब (पॉकेट)
निःसार्य	-	निकालकर
आनीय	-	लाकर
वार्तालापः	-	बातचीत
क्रियते	-	किया जाता है ।
अनवरतम्	-	लगातार ।

अभ्यासः

1. निम्नलिखित प्रश्नों का संस्कृत में उत्तर दीजिए ।

1. अधुना केन यन्त्रेण क्रान्तिकारिपरिवर्तनम् अभवत् ?
2. किं यानं गगने द्रुतगत्याः उड्डयति ?
3. दूरदर्शनं किं सूचयति ?
4. अस्माभिः रेडियोयन्त्रेण कानि-कानि श्रूयन्ते ?
5. कस्य यन्त्रस्य ध्वनिः मधुरा प्रतीयते ?

2. रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए ।

1. .... महतीं आवश्यकतां प्रतिगृहम् अनुभवन्ति ।
2. वायुयान् .... भवति ।
3. विविध विषयानां सूचनां .... सूचयति ।
4. रेडियो यन्त्रेण .... श्रूयते ।
5. चलित दूरभाष यन्त्रं .... स्थापयन्ति ।

3. युग्म बनाइए-

1.	चलित दूरभाष यन्त्रम्	-	शीघ्रकार्ययन्त्रम्
2.	सङ्गणक यन्त्रम्	-	दृश्य-श्रव्य यन्त्रम्
3.	रेडियो यन्त्रम्	-	आकाशगामी यन्त्रम्
4.	वायुयानम्	-	श्रवणम्
5.	दूरदर्शनम्	-	श्रव्यभाषण यन्त्रम्

4. 'इदम्' पुल्लिङ्ग सर्वनाम शब्द की कारक रचना लिखिये।

5. 'भू' (भव्) धातु का लट्लकार परस्मैपद में रूप चलाइये ।

PFNX7P